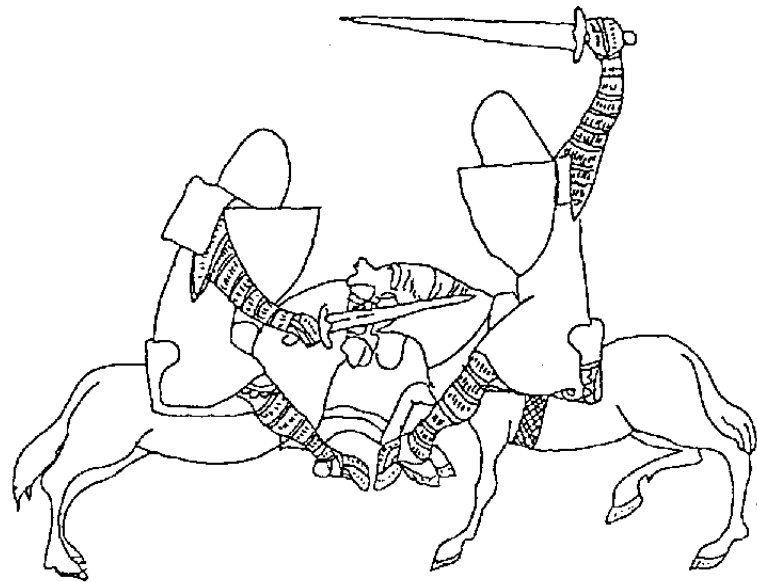

PERCEVAL

of het verhaal
van de Graal

donderdag 23 maart 1989, 19.30 uur

Hoefbladstraat

klas b

Alphen a/d Rijn

geschreven door Theo Wolvekamp

PERCEVAL

of het verhaal

van de Graal

Vrije bewerking van de eerste zeven beelden van "Perceval ou li Contes del Graal" van Chrétien de Troyes.

Personen:

Perceval
Ridder 1
Ridder 2
Ridder 3
De moeder
Jeschute, jonkvrouw in de tent
Orilus, haar vriend, ridder
De rode ridder
Yvonet, jonker
Koning Arthur
Guy, hofmaarschalk
Cunneware, jonkvrouw aan Arthurs hof
Hofnar
Gornemant van Gorhaut
Blanchefleur
Poorter (evt. ridder 1)
Clamadeu (koning)
De Visser-Koning
Schildknaap 1
Schildknaap 2
Schildknaap 3
De Graaldraagster

Opvoering 6e klas Vrije School Alphen op Witte Donderdag, 23 maart 1989

muziek: dwarsfluit, violoncello en buisklokken

Duur: ± 1½ uur

Spelers: minimaal 10

Met speciale dank aan: Raimbaut de Vaqueiras, Neidhart von Reuenthal, Thoinot Arbeau en de onbekende componisten van liederen uit "Een Schoon Liedekens-Boeck" van 1544 (Antwerpen).

Helaas weten we maar weinig over de schrijver van het oudst bewaard gebleven verhaal van de Graal. Meester Chrétien - zo noemt Wolfram von Eschenbach hem - was in ieder geval een der belangrijkste romanschrijvers en trouvères van het 12e eeuwse Frankrijk. Ongetwijfeld heeft hij lange tijd aan het hof van Marie de Champagne (de dochter van de kunstzinnige Eleanor d'Aquitaine en koning Lodewijk VII van Frankrijk) in Troyes gewerkt. In opdracht van haar schreef hij onder andere de "lancelot"

De meeste ridderromans schreef hij omstreeks 1170. Zijn laatste - onvoltooide - werk schreef hij na 1181 in opdracht van zijn nieuwe heer: graaf Filips van Vlaanderen, die stierf tijdens de derde kruistocht in 1191. In het voorwoord looft Chrétien zijn opdrachtgever en acht hem hoger dan Alexander (de Grote).

Tijdens de eerste kruistocht (1096 - 1099) was onder andere in Antiochië de "Heilige Lans" gevonden, die wel in verband wordt gebracht met de bloedende lans uit het verhaal van Chrétien. Het is volgens de legende de lans van Longinus, de romeinse veldheer, die er de gekruisigde in de zijde mee stak. In vele verhalen wordt deze lans genoemd: er zou een magische werking vanuit gaan, die zowel verderfelijk als heilbrengend kan werken.

Het beeld van de Graal heeft vele betekenissen en is moeilijk te doorgronden. Waarschijnlijk werd Chrétien de Troyes geïnspireerd door het overbrengen van het "Heilig Bloed reliqui" naar Brugge in Vlaanderen, waar het tot de dag van vandaag bewaard en geëerd wordt in de Heilig Bloedkapel. Het beeld van Kelk en Lans komt echter ook al voor in het oude testament: David, op de vlucht voor koning Saul, neemt des nachts uit diens tent beide voorwerpen weg en toont ze zegevierend vanaf een heuveltop aan zijn achtervolger.

De Graal wordt door velen beschouwd als de schotel, waarmee Josef van Arimathea het bloed van de gekruisigde opving, maar er is wellicht ook een niet-bijbelse, ketische achtergrond. Koning Arthur en de Visser-Koning tonen namelijk een sterke overeenkomst. Beiden lijden aan dezelfde kwaal (evenals trouwens Percevals vader) en hebben een tafelronde gevormd. Arthur zou tijdens zijn

afwezigheid van Cardoel in het land Avalon verhljven, een wonderland, dat een sterke gelijkenis vertoont met het sprookjesachtige Ierse "Sid", om daar als "Koning-Visser" voor zijn ziekte genezing te zoeken. De Graal kan dan worden vergeleken met een wonderbaarlijk vat, waarvan gesproken wordt in het Ierse verhaal "Het ziekbed van Cuchulinn". De held Cuchulinn zendt zijn wagenmenner Loëg naar een toverland (Sid), waarheen Cuchulinn was uitgenodigd door een fee. Teruggekeerd doet Loëg verslag van zijn wedervaren:

"There is a cask there with joyous mead,

Which is distributed to the household;

It continues ever, enduring in de custom,

So that it is always constandy full"

Welke betekenissen men ook aan de Graal geeft, zeker is dat het wezen er van niet in de fysieke wereld is te vinden, doch aan gene zijde van dood en geboorte: de Graal wordt door een jonkvrouw gedragen en schenkt de zoekende mens krachten van Leven, soms tegen wil en dank, zoals Amfortas in Wagners "Parsifal" laat zien:

"Istet den Sünder mit seiner Qual,

Von selbst dann leuchtet euch wohl der Gral !"

Maar ook Amfortas vindt genezing, en wel door het verlossingswerk van de toekomstige bewustzijnszielemens Parsifal, die het wezen van het lijden heeft doorgrond.

Voor kinderen zijn de beelden uit Chrétiens "Perceval" ook bijzonder rijk: ridderlijkheid, hoofse manieren tegenover onhoofs en lomp gedrag; het steeds terug willen keren tot de bron (de moeder, maar ook het zenden van overwonnen ridders naar de jonkvrouw aan koning Arthurs hof, die leed is toegebracht); het strijden voor een jonkvrouw, waarna de beloning de minne is. Dit alles is sprookjesachtig en werkelijkheid.

De 12-jarige leeft nog in het geborgene maar zoekt ook al zijn weg in de wereld

Korte inhoud van de eerste zeven beelden.

1e tafereel:

Perceval ontmoet in het "Woeste Woud" enkele ridders, die hem een vraag stellen. Hij is echter vol bewondering voor de uitrusting die de ridders dragen en overstelpt hen met zijn vragen. Bereidwillig wordt elke vraag van Perceval door een der ridders beantwoord.

2e tafereel:

Perceval gaat naar zijn moeder, die hem steeds ver heeft gehouden van alles wat met ridders en hun wereld te maken heeft. Zij schrikt hevig, als Perceval haar vertelt over zijn ontmoeting en begrijpt dat de knaap niet lang meer bij haar zal blijven. Zij vertelt hem over haar leven en zijn gestorven vader. Perceval wil zich tot ridder laten maken aan het hof van koning Arthur. Hij neemt afscheid van zijn moeder, die hem een zottekap op zet, in de hoop, dat hij zal worden uitgelachen en spoedig tot haar zal terugkeren. Als Perceval vertrekt valt zij in zwijm.

3e tafereel:

Perceval vindt op zijn weg een schone tent, waarin een jonkvrouw ligt te slapen. De raadgevingen van zijn moeder heeft hij verkeerd opgevat: zijn gedrag jegens haar is dan ook lomp en ruw. Als hij verder trekt verschijnt de vriend van deze jonkvrouw (Orilus). Deze gelooft het

verhaal van zijn vriendin niet en laat haar boeten voor haar vermeende ontrouw aan hem.

4e tafereel:

Perceval komt in Cardoel aan, waar koning Arthur hof houdt. Een rode ridder komt hem tegemoet uit de poort; een gouden beker in de rechterhand geheven. Hij raadt Perceval aan tot de koning te zeggen, dat deze een strijder tot hem zendt. Perceval betreedt met zijn paard de zaal, waar de koning met zijn ridders en hun jonkvrouwen in verslagenheid bijeen zijn. Yvonet, een schildknaap wijst Perceval waar de koning zit, diep in gedachten. Koning Arthur wil Perceval wel tot ridder slaan, maar pas de volgende dag. Perceval vraagt de koning dan, om hem de rode uitrusting van de ridder die buiten voor de poort wacht te willen geven. Guy, de hofmaarschalk bespot Perceval en ook de koning. Hij slaat ook een jonkvrouw, die voor het eerst in zeven jaar lacht nu zij in Perceval de (toekomstige) dapperste ridder herkent. Guy voelt dit als een belediging voor alle aanwezige edele ridders. Zijn gedrag is echter onhoofs. Ook geeft hij de hofnar, die hem ongeluk voorspelt, een aframmeling.

Perceval eist van de rode ridder zijn wapenrusting. Deze voelt zich bespot door de knaap en duwt hem met de achterkant van zijn lans van zijn paard. De klap komt bij Perceval hard aan; woedend staat hij op en werpt onbesuisd zijn werpspies naar het hoofd van de ridder. Deze stort van zijn paard en sterft. Yvonet helpt perce-

val bij het afdoen en aantrekken van de wapenrusting. De kleding en zottekap van zijn moeder houdt hij echter aan. Hij laat Yvonet aan de koning de gouden beker terug brengen. De schildknaap zegt de geslagen jonkvrouw name Perceval, dat hij haar zal wreken voor hij komt te ster-

5e tafereel:

Hij ontmoet op zijn verdere tocht een oudere edelman, die zijn raadgever en leermeester wordt. Gornemant van Gorhaut wijst hem er onder meer op, dat hij weinig vragen moet stellen, daar nieuwsgierigheid geen deugd is. Ook mag hij zich niet meer op zijn moeder beroepen.

6e tafereel:

Perceval komt bij een belegerde stad. De jonkvrouw en de burcht worden opgeëist door koning Clamadeu. In de nacht maakt Blanchefleur Perceval bekend met haar grote nood. Op zijn verzoek blijft zij die nacht bij hem. Hij troost haar. De volgende morgen verklaart Perceval zich bereid op voor Blanchefleur te strijden.

Hij wint het gevecht met Clamadeu, zodat deze het beleg van de stad moet opgeven. Perceval spaart zijn leven (dit leerde Gornemant hem) onder voorwaarde, dat hij zich in gevangenschap geeft van de jonkvrouw die door Guy geslagen werd aan het hof van koning Arthur. Blanchefleur verzoekt Perceval om bij haar te blijven, maar hij wil eerst zijn moeder gaan zoeken en zal dan tot zijn geliefde terugkeren.

7e tafereel:

Na een lange, vermoeiende dag komt Perceval bij een rivier. Hij wil naar de overkant, omdat hij vermoedt, dat hij daar zijn moeder zal vinden. Er is echter geen brug of veerpont. Wel ziet hij een klein bootje, met daarin twee mannen, de één roeit en de ander vist.

De visser nodigt hem in zijn huis uit en duidt Perceval hoe hij er kan komen. Als Perceval de burcht betreedt blijkt de visser, die tevens een koning is, reeds aanwezig. Hij is ziek en kan niet van zijn rustbed opstaan om Perceval te begroeten. Een schildknaap brengt zijn meester een kostbaar zwaard; deze schenkt het aan Perceval. De tafel wordt gedekt voor een overvloedige maaltijd. Een knaap komt langs zie een bloedende lans draagt. Perceval ziet het wonder, maar wil - indachtig de raad van Gornemant - geen vragen stellen over dit mysterie. Dan verschijnen twee knapen met kandelaars, waarna een jonkvrouw de zaal betreedt, die een Graal draagt.

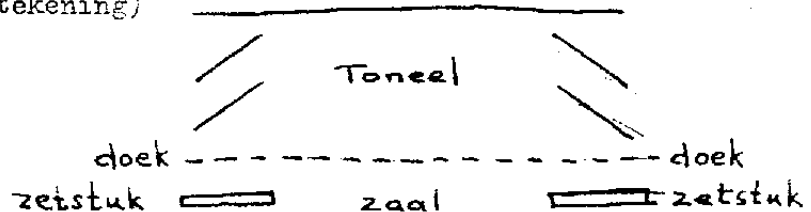
Er wordt gegeten en gedronken. Perceval dankt voor het maal. De Visser-Koning wil gaan slapen en wordt door enkele knapen overeind geholpen. Hij nodigt Perceval uit om in de zaal te slapen. Allen verlaten het vertrek. Als Perceval de volgende morgen wakker wordt vindt hij de burcht verlaten. Met het graalszwaard in de hand volgt hij het spoor dat de ridders hebben achtergelaten.

Perceval of het verhaal van de Graal

- 1e tafereel: De ontmoeting met de ridders.
- 2e tafereel: Moeder en zoon.
- 3e tafereel: De jonkvrouw in de tent.
- 4e tafereel: De rode ridder.
- 5e tafereel: Gornemant van Gorhaut.
- 6e tafereel: Blanchefleur.
- 7e tafereel: In de Graalburcht.

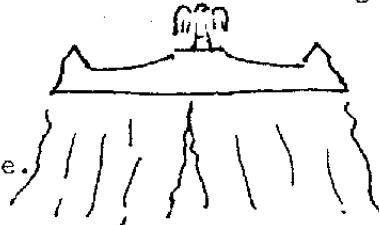
Suggesties voor decor:

Voor het doek aan iedere kant van het toneel een zetstuk, waarop (groot) delen van een burcht geschilderd (bijvoorbeeld toegangspoort, donjon enz.) Tussen deze zetstukken en het doek enige ruimte laten voor het opkomen en afgaan. (zie tekening)

- 2e tafereel: slechts een bankje rechts.
- 3e tafereel: middeleeuwse tent: houten bovenstuk (triplex), geel, met daarop een zwarte adelaar. Zie tekening. Tentdoek wit.

De tentingang
aan dun garen
ophangen.
Links naast tent
laag (eet) tafeltje.

- 4e tafereel: Wapenschilden aan de wanden. Kring stoelen.
- 6e tafereel: Wapenschilden. Laag tafeltje links met daarachter bankje. Rechts een breed bed, voeteneinde naar voren, eventueel met baldakijn.
- 7e tafereel: Knapen en jonkvrouwen in het wit. In het midden een rustbed.

Inleiding: muziek

(doek open)

Verteller:

"Het gebeurde in het jaargetijde dat de bomen blad krijgen, dat riet en woud en weide groenen, dat de vogels 's ochtends lieflijk zingen in hun eigen taal, en alles laait van vreugde; toen stond de zoon van de weduwe uit het eenzame woeste woud op, zadelde zonder enige moeite zijn jachtpaard en nam drie werpspiezen; zó uitgerust verliet hij de hofstede van zijn moeder. Hij bedacht dat hij naar de eggers van zijn moeder zou gaan, die voor haar de haver zouden zaaien; ze hadden twaalf ossen en zes eggen. Zo ging hij het bos in.

(Perceval op)

Onmiddellijk sprong zijn hart op van vreugde om het mooie weer, en omdat hij de vogels hun vreugde hoorde uitzingen; dat alles vond hij fijn.

Omdat het zulk zacht en rustig weer was, nam hij het paard de teugels af en liet het grazen in het jonge groene gras. Zelf, bedreven als hij was in het hanteren van zijn werpspiezen, wierp hij die om zich heen, nu eens naar voor, dan weer naar achter, nu eens omlaag, dan weer omhoog, totdat hij gewapende ridders, in volle wapenrusting, hoorde aankomen door het woud".

(lawaai van hout op ijzer en zwiepende takken)

1e tafereel: DE ONTMOETING MET DE RIDDERS

Perceval: Bij mijn onsterfelijke ziel! Mijn moeder wist het wel,
Toen zij mij eens vertelde, dat op de ganse wijde aard'
Van alle wezens het wel de duivel is,
Die het hart van de mens het meest bezwaart.....
Zal ik mij nu bekruisen , zoals mijn moeder leerde,
Om het helse lot te keren ? .....
Maar neen ! Het ware laf, indien ik mij niet weerde
Met wapens. Mijn werpspies zal de sterkste zó bezeren,
Dat alle andere duivelen het hazepad verkiezen ! .....
Maar wat is dat ? Moet ik nu toch mijn ziel verliezen ?
Ach Heer, vergeef mij: het zijn engelen die aan mij verschijnen,
Zo blinkend en verheven. Hoe durfde ik hen weerstreven.
Ja, leerde niet mijn moeder mij, dat God de Heer nog schoner is ?
Mij dunkt dat ik Hem zèlf zie staan, temidden van de Zijnen.
Ik moet Hem wel aanbidden en alle eer bewijzen, ook knielen
En mijn handen samen, want zo leerde het mijn moeder.

(Perceval knielt voor de voorste der drie ridders)

Ridder: (tot zijn gezellen)
Wacht hier, de knaap is zeer bevreesd.
Hij zou ter plekke sterven,
Indien wij met ons drieen tot hem zouden gaan.
En het antwoord op mijn vraag kan ik dan wel vergeten !
(hij doet enkele stappen naar voren)
Vrees niet, jonker !

Perceval: Neen zeker niet, mijn Heer,
Doch zegt mij: zijt Gij God ?

Ridder: Neen, waarlijk niet !

Perceval: Wie zijt gij dan ?

Ridder: Ik ben een ridder.

Perceval: Nog nooit zag ik een ridder,
Noch sprak mijn moeder ooit over zoiets schoons en edels;
Ja, zeker zijt gij schoner nog dan God.
Ach was ik maar zo glanzend schoon als gij!

Ridder: Heb jij, jonker, op deze dag ontmoet
Vijf ridders en drie jonkvrouwen ?

Perceval: (strekt zijn hand uit naar de lans van de ridder)
Mijn goede Heer, wat heeft U daar toch in Uw hand ?
Iets dergelijks zag ik nog niet bij ons in 't land.

Ridder: Wel heb ik ooit ! Ik dacht van jou hier nieuws te horen !
In plaats daarvan, mijn vriend, dringt nu jouw vraag naar voren !
Maar wees gerust, ik zal het je wel zeggen: het is mijn lans.

Perceval: Nooit hoorde ik daar van, maar zeg mij thans:
Werpt men daarmee, zoals ik met mijn spiezen ?

Ridder: Welnee jonker, wat ben je dwaas, met deze kun je heel goed stoten !

Perceval: Dan ben ik beter af met deze speren.
Ik dood er vogels en andere dieren mee;
Mij hoeft U niets te leren !

Ridder: Jonker, zulks is niet mijn werk.
Maar zeg mij nu: zag je de ridders
En misschien de jonkvrouwen ?

Perceval: (betast het schild van de ridder)
Wat is dat en waar dient het voor ?

Ridder: Jonker, fraai is het niet, maar ik zal me naar je schikken.
In plaats van mij te antwoorden
Moet ik jou wijzer maken ?
Al goed ! Het ding dat ik hier draag dat noemt men schild.

Perceval: Heet dat een schild ?

Ridder: Zeker, en het is mij heel dierbaar zoals je ziet,
Want het weert alle slagen af
Wanneer men naar mij steekt of op mij schiet.

(de achtergebleven ridders komen nu naderbij)

Ridder 2: Heer, wat heeft die Welshman U te zeggen ?

Ridder: Hij kent onze gebruiken nog niet;
Op iedere vraag die ik hem stel heeft hij een wedervraag.
Van alles moet hij weten hoe het heet en wat men er mee doet.

Ridder 3: Heer, er is iets, dat gij zéker weten moet:
Van nature is de Welshman als het grazend vee.
Laat ook dit domme schaap hier blaten en ga met ons mee,
Want dwaas is hij, die zó zijn tijd verdoet.

Ridder: Ik weet niet hoe het komt, maar voordat ik weer ga
Zal ik hem zeggen wat hij weten wil. Zeg jonker, denk eens na,
En wees niet boos, maar zeg mij nu toch snel:
Zag je de ridders en jonkvrouwen niet of wel ?

Perceval: (houdt de ridder vast bij zijn maliënkolder)
Mijn goede Heer, wat hebt gij daar wel voor een kleed ?

Ridder: Weet je dat dan niet jonker ?

Perceval: Ik niet.

Ridder: Jongen, dat is mijn zware ijzeren pantserhemd.

Perceval: Is dat van ijzer ?

Ridder: Ja, dat zie je toch wel !

Perceval: Mooi is het wel, maar waarom draagt U dat in vredesnaam ?

Ridder: Het beschermt mij in de strijd, als men pijlen of spiezen naar mij werpt.

Perceval: Gode zij dank dragen herten en hinden niet dergelijke pantserhemden; het plezier bij de jacht zou mij ontnomen zijn. Bent U zo geboren ?

Ridder: Welnee jonker, zoiets is onmogelijk !

Perceval: Maar wie heeft U dan zo opgetuigd ?

Ridder: Dat kan ik je wel zeggen jonker. Nog geen vijf jaren zijn er verstreken sinds Koning Arthur mij tot ridder sloeg en mij de uitrusting gaf, die ik nu met ere draag. Maar zeg mij nu terstond: zag je de ridders en jonkvrouwen en waren zij soms op de vlucht ?

Perceval: Heer, daar op de akkers in de verte werken de eggers van mijn moeder; ongetwijfeld kunnen zij U hiervan mededeling doen. Maar vertelt U mij toch meer over de Koning die ridders maakt; waar houdt hij verblijf ?

Ridder: De Koning verblijft in Cardoel; nog onlangs was ik bij hem. Maar mocht hij inmiddels vertrokken zijn, dan vind je wel iemand die jou de weg naar hem wijst. Zeg mij nog: Wat is je naam ?

Perceval: Dat kan ik U vrij zeggen heer: ik word "Lieve Zoon" genoemd.

Ridder: Mooi ! Maar je hebt toch nog wel een andere naam zeker ?

Perceval: Ja Heer, er zijn er ook die mij "Lieve Broeder" noemen.

Ridder: Dat wil ik graag geloven, maar zeg mij nu de waarheid; ik zou zo graag je ware naam willen weten.

Perceval: Welnu, ik kan U zeggen, dat mijn ware naam luidt: "Lieve Heer".

Ridder: Bij mijn trouw ! Dat is waarlijk een mooie naam.
Een groter wonder vernam ik nooit ! (af naar links)

Perceval: (kijkt hem kort na, wendt zich dan bruusk om en gaat snel naar rechts af) (doek)

2e tafereel: MOEDER EN ZOON *muziek*

(doek open)

(de moeder zit rechts - - op een bank; ze heeft een borduurwerk op schoot, maar kijkt steeds onrustig naar alle kanten; plotseling staat ze op en met haar armen uitgestrekt doet ze enkele passen naar links en roept uit:)

De Moeder: Lieve Zoon, ach mijn Lieve Zoon ! Gelukkig is mijn hart Nu weer zoals tevoren. Het kromp ineem van smart.
Waar toefde je zolang; haast was ik hier gestorven !

Perceval: Waar ik bleef, vrouwe, zal ik U gaarne zeggen,
Want groot is het wonder dat ik heb aanschouwd.
Zien wilde ik de werkers bij het eggen,
Doch schoner zaken zag ik in het gindse woud.
Verzekerde Gij mij niet keer op keer,
Dat engelen de schoonste wezens zijn, die God de Heer
Geschapen heeft, en niets ter wereld schoner is ?

De moeder: Nog immer zeg ik dat, mijn Lieve Zoon,
Het is de volle waarheid.

Perceval: Stil moeder, want de schoonste wezens zag ik heden rijden;
Zij deden meer dan engelen mijn hart verblijden.

De moeder: Ach Zoon, de God der Liefde moge je bewaren;
Wat jij mij zegt doet niet mijn vrees bedaren !
Wellicht zag je de engelen der duisternis
Die alles doden wat voor het leven ooit geschapen is.

Perceval: Mijn goede moeder, dit moet ik weerleggen,
Want ridders noemt men hen naar eigen zeggen !

De moeder: O wee, welk droevig lot is ons beschoren;
Voor altijd is het kind voor mij verloren ! .....
Bewaarheid wordt hier nu mijn bang vermoeden,
Dat wáre aard zich nimmer op laat voeden ! .....
Te hoeden je voor strijd en leed was heel mijn streven;
Dáártoe verliet ik eens het hof om met jou hier te leven.
Je dient te weten dat ook jij werd uitverkoren
Om tot de edelste der ridders te behoren.
Jouw vader was rechtschapen, dapper en gevreesd;
Van alle ridders werd hij wel geacht het méést.
In dienst van koning Uter Pendragon
Bestreed hij steeds het kwaad zo goed hij kon.
Maar koning Arthurs vader kwam te sterven;
En bij zijn val viel héél de ridderschap uiteen.
Mijn edel voorgeslacht verliet de eilanden der zee
En ook je vader vluchtte met hen mee.
Verdriet bracht hem de dood, vernederd en gewond,
Daar ook de dood jouw broeders vond.
Zo werd de ridderschap mij tot een vloek.

Perceval: Maar koning Arthur leeft: naar hèm wil ik op zoek !
De ridderslag wil ik bij hem verwerven.

De moeder: Ach lieve zoon, moet ik dan óók van harteleed hier sterven ?
Mijn enige troost ben jij, herinnering van mijn liefde.
Zoek niet de dood maar hecht je aan het leven.

Perceval: Laat mij dan gaan moeder, en het zoeken in de wereld.

De moeder: Ga dan met God mijn kind, ik wil het je niet onthouden,
Maar luister nog naar moederlijke raad,
Want het is goed als je daar nauwkeurig acht op slaat.
Spoedig zal je dan een ridder zijn, als God het wil.
Bewijs vóór alles steeds aan vrouwen alle eer;
Wie dit niet doet diens eer is reeds verloren.
Help hen in nood: dit is de eerste ridderdeugd
Die aan het ridderschap steeds geeft de grootste vreugd.
De kus van een jonkvrouw is een rijke beloning.

Indien zij U toestaat haar te kussen,
Laat het hierbij, om mijnentwil.
Draagt zij een ring,
Neem die in liefde,
Gaarne sta ik het U toe.
Verbind U niet met mensen
Zonder hen naar hun naam te vragen,
Want aan de naam kent men de mens.
Spreek slechts met rechtschapenen,
Want zij geven geen boze raad.
Doch bovenal smee ik ten lestenmaal
Dien God de Heer in kerk of kathedraal.
Bid Hem bij alles wat U doet om steun en leiding,
Opdat Uw levensweg ontvang eer en wijding.

Perceval: Zeg, moeder, mij: wat is een kerk ?

De moeder: Het is een plaats waar men het Werk
Vereert van Hem die schiep de Hemel en de Aarde,
Die al wat leeft en wordt voor man en vrouw bewaarde.

Perceval: En moeder, wat is kathedraal ?

De moeder: Dit, zoon, is wel een zéér heilige zaal;
Het is ook rijk en schoon gebouwd.
Men offert er het lichaam van de Heer
Die stierf voor het behoud van onze zielen.
Ten onrechte verraden en veroordeeld
Doorstond Hij voor ons alle kwellingen der dood.
Hij daalde af ter helle en versloeg de boze,
Bevrijdde zo de zielen uit de nood.
Zijn Geest zal met U zijn, U steeds behoeden,
Wanneer Gij in oprechtheid naar Hem zoekt.

Perceval: Graag wil ik doen wat Gij van mij verlangt.
Verschaf mij, moeder, nog de kleding voor de reis,
Opdat ik waardig kan verschijnen in 't paleis
Van Koning Arthur, die Uw zoon maakt tot een ridder.

De moeder: God hoede U mijn lieve zoon - ofschoon ik sidder -
Hij schenke U meer vreugde dan mij rest. (doek)

3e tafereel: DE JONKVROUW IN DE TENT

muziek

(doek open)

Perceval: O Heer, dáár mag ik nu Uw huis aanschouwen;
Ik zou een zondaar zijn als ik niet binnenging
En U aanbad in deze kathedraal. Het schenkt mij wèl vertrouwen,
Nu blijkt dat moeder wel in alle opzichten de waarheid sprak,
Want schóner iets zag ik wel nóóit op aarde.
En bij mijn trouw, ik zal er binnengaan en aan Hem vragen,
Of Hij mij iets te eten hier kan geven,
Want waarlijk, dáár heb ik behoefte aan ! .....
Maar wat zie ik ? Een schone jonkvrouw ligt in diepe slaap.
Hoe vredig is de lach op haar gelaat,
Wellicht droomt zij van ridders, fier te paard.
Jonkvrouw schoon, ik groet U wel,
Want zó leerde mijn moeder mij!

Jonkvrouw: Jonker ga ! Vlucht snel van hier,
Voordat mijn vriend U ziet.

Perceval: Voordien zal ik U kussen, op mijn woord,
Al zal daarmee Uw rust wel zijn verstoord.
Want zó leerde mijn moeder mij !

Jonkvrouw: U kussen zal ik waarlijk niet,
Zolang ik mij daartegen kan verzetten.
Vlucht, voordat ~~hier~~ mijn vriend U ziet,
Want hij berooft U zeker van het leven !

Perceval: (kust haar; de jonkvrouw verweert zich; dan ziet Perceval
haar ring)
Mijn moeder heeft ook   nog gezegd,
Dat van Uw vinger ik de ring moet nemen,
Doch verder mag ik U niets doen.
Vooruit dus, hier met die ring, ik wil hem hebben.

Jonkvrouw: Mijn ring ? Die krijg je nooit ! Weet dat wel,
Tenzij je met geweld hem van mijn vinger rukt !

Perceval: (Buigt haar vinger recht en trekt de ring er af en schuift
die aan zijn eigen vinger)
Het moge U wel goed gaan jonkvrouw;

Uw kus smaakte heel wat beter
Dan die van mijn moeders kameniers,
Want hun mond is bitter.

Jonkvrouw: Ach jonker, neem mijn ringetje niet mee,
Het zou mij slecht vergaan
En U wellicht nog meer !

Perceval: (heeft intussen eten en drinken ontdekt en zet zich aan de
maaltijd)
Jonkvrouw, ziet, er is genoeg,
Eet hier met mij.

Jonkvrouw: (weent en schudt haar hoofd)

Perceval: (bedekt wat over is van de maaltijd weer met de witte doek)
Jonkvrouw, dit heeft goed gesmaakt.
God behoede U !
Doch ween niet om Uw ring,
Want eer ik sterf zal ik het zéker U vergoeden.
Gegroet jonkvrouw, met Uw wèlnemen ! (vertrekt)

Jonkvrouw: Míjn zegen krijgt Gij niet,
Want jammer en ellende zijn mijn deel,
Méér dan een vrouw óóit trof.
Verráderlijk hebt Gij mij hier behandeld. (blijft wenend achter)

(Haar vriend, de Hovaardige van de Velden: "li Orgueilleus de la
Lande", hierna Orilus genoemd, komt op)

Orilus: Is wantrouwen in 't mannenhart geboren,
Het doet de pijlen van zijn blik verscherpen.
Want hoofafdrukken van een paard zie ik op 't veld;
Het zal mij nu benieuwen wat mijn jonkvrouw meldt.

Te oordelen naar spóren van een beest
Moet hier, mijn jonkvrouw, wel een ridder zijn geweest.

Jonkvrouw: Ach neen Heer, er was slechts een Welshe knaap,
Zonder manieren, die mij stoorde in mijn slaap;

Hij dronk, ofschoon ik het verbood, hier van Uw wijn
En 't eten van pasteien vond hij zichtbaar fijn.

Orilus: En dit, mijn schone, doet U wenen ?
Om het éven mij als alles was verdwenen !

Jonkvrouw: Er is nog meer Heer, want hij nam ook af
Het kostelijk kleinoed, dat Gij mij ooit gaf. (laat hand zien)

Orilus: Voorwaar, dit gaat te ver en baart mij zorgen !
Zeg mij, wat houd Gij nog voor mij verborgen ?

Jonkvrouw: Hij kuste mij.

Orilus: Wat zegt Gij, kuste U ?!

Jonkvrouw: Voorwáár Heer, maar het was tégen mijn wil.

Orilus: O nee, ik ken U goed, ben niet zó scheel,
Dat ik Uw valsheid en Uw ontrouw hier niet zie !
Dit komt U dúúr te staan, want mijn besluit staat vast:
Gij volgt mij barrevoets en naakt; Uw lot zij U tot last !
Bezit ik eerst het hoofd van deze snoodaard,
Dan is mijn zucht naar zoete wraak bedaard !
(Hij gaat zitten en eet van wat Perceval overliet) doek

4e tafereel: DE RODE RIDDER

muziek

(Voor het doek)

De rode ridder: (rijdt heen en weer; lans, teugel en schild in linkerhand,
de gouden beker in de rechterhand)

Perceval: Bij mijn trouw, zulk een uitrusting vraag ik de koning;
Gezegend zij hij als hij ze mij geeft!
Vervloekt wie niet tevreden daarmee is !

Rode ridder: Waarheen spoed Gij U jonker ?
Welaan, zeg het mij vlug !

Perceval: Mijn weg is naar het hof.

Ik wil de koning vragen, of
Hij mij nèt zulke wapens schenken wil
Als Gij daar draagt.

Rode ridder: Daar zult Gij goed aan doen. Ga snel
En zèg die slechte koning dan metéén,
Dat ik mijn landgoed terug eis, dat ik gaf in leen.
Het is mijn eigendom, versta mij wèl !
Gelóven zál hij U, dát is wel zéker,
Want voor zijn ógen roofde ik hem deze beker,
Mitsgaders ook de wijn waar hij van dronk.

(het doek gaat open; de ridderzaal van koning Arthurs burcht; ridders
rond de tafel; Arthur in gedachten verzonken; Yvonet komt Perceval te-
gemoet)

Perceval: Zeg jonker, Gij daar, met dat mes in Uw hand,
Wijs mij eens de koning van dit land !

Yvonet: Kijk vriend, daar zit hij tussen zijn vazallen.

Perceval: Gegroet Gij koning, die ridders maakt !

Koning Arthur: (zwijgt)

Perceval: Gegroet Gij koning, die ridders maakt !

Koning Arthur: (zwijgt)

Perceval: Hoe kan deze koning ridders maken,
Als men geen woord uit hem krijgt ?
Wellicht is er een andere koning.
(Hij wendt zijn paard zodanig, dat dit de kroon van het
hoofd des konings stoot. Deze ontwaakt uit zijn gepeins)

Koning Arthur: Wees welkom, broeder, en duid mij niet euvel,
Dat mijn zwijgen op Uw groet vooreerst het antwoord was.
Boosheid, gram en vrees spelen mij parten;
Een rode ridder heeft vermeerderd onze smarten.
Die eist mijn land op, zonder strijd,
Zulks komt toch niet te pas !

Nu zou die woeste praat mij nauwelijks vertoornen,
Doch nam hij ook de beker van mij weg;
Hij griste hem zo wild van deze tafel,
Dat alle wijn waarmee hij was gevuld
Vergoten werd over de koningin.
Vernederd en bedroefd door deze streek
Verliet zij onze zaal heel bleek.
Nu ligt zij op haar bed, de dood nabij;
De hemel vraag ik nu: Wie strijdt voor haar en mij ?

Perceval: Heer koning, maak van mij een ridder,
Want ik moet terstond weer verder !

Koning Arthur: Stijg van Uw paard vriend, geef het deze schildknaap;
Hij zal de zorg er van opnemen en U dienen.

Perceval: Al kost het mij mijn hoofd, ik stijg niet af,
Maar maak toch voort, want anders ga ik nu in draf !

Koning Arthur: Ha, dat zal ik van ganser harte gaarne doen,
Maar tot Uw heil en ook mijn eer, zal ik tot morgen wachten.

Perceval: Mijn goede Heer en koning, verleen mij dan een gunst,
Schenk mij de wapens toch van hem, die men de rode ridder noemt,
En die - Uw beker in de hand - ik bij de poort ontmoette.

Guy: Vriend, Gij hebt groot gelijk,
Ga dadelijk heen en neem hem de wapens af,
Want ze zijn Uw eigendom;
Meteen red Gij de eer hier van de koning,
Die dan zijn dorst weer lessen kan !

Koning Arthur: Guy, houd toch eens Uw mond !
Gij uit maar al te vaak Uw smaad
En ziet niet wie Gij treft.
Al toont de jonker zich ook dwaas,
Toch neem ik edele trekken waar.
Beloof de knaap niet iets,
Dat Ge hem niet kunt geven,
Want vrezen moet ik voor zijn leven.

Jonkvrouw: (Perceval groet haar en zij groet lachend terug)
Geen beter ridder zal er zijn dan Gij, jonker,
Indien Gij 't leven moogt behouden;
Dit zeg ik uit het diepst van mijn gemoed.

Guy: (boos) Reeds zeven jaren weigert Gij te lachen,
Versmaad de edelste der ridders hier.
Uw lachen zal terstond U weer vergaan ! (slaat haar)

Nar: Ik zei het steeds, Guy,
dat deze jonkvrouw niet zou lachen,
Alvorens hèn te zien,
Die hier de hōōgste riddereer te beurt zal vallen.
(hij wordt door Guy op de grond geworpen; de nar geeft
een schreeuw; de jonkvrouw weent)

Perceval: (verlaat de ridderzaal, gevolgd door Yvonet) (doek)

(voor het doek)

Perceval: (tot de rode ridder)
Ontdoe U van de wapens,
Gij zult ze niet meer dragen.
Koning Arthur beveelt U dat !

De rode ridder: Durft niemand, jonker, hier
Het recht des konings te verdedigen ?
Verzwijg het niet voor mij.

Perceval: Drijf niet de spot met mij,
Het komt U duur te staan;
Leg snel de wapenrusting af,
Want zij behoort mij toe !

De rode ridder: Ik vroeg U jonker, of hier
In naam des konings iemand
Zich met mij wilde meten !

Perceval: Als Gij niet doet, wat ik U zeg
Zal ik het moeten doen.
Terg mij niet langer, want ik zal U slaan !

De rode ridder: Brutale vlerk, maakt U van hier !

(geeft Perceval een stoot met de lans; Perceval valt op de grond maar staat meteen weer op en werpt een spies naar het hoofd van de ridder; deze valt van zijn paard en sterft)

Perceval: (probeert de wapenrusting los te maken, maar het lukt niet)

Yvonet: (lacht) Wat is dat nu, vriend ? Wat doet U ?

Perceval: Ik weet het niet. Ik dacht dat de koning mij deze wapenrusting had geschonken, maar ik zal deze dode eerst in mootjes moeten hakken, voor ik iets van zijn rusting kan dragen, want alles lijkt aan zijn lichaam vastgeklonken en vormt één geheel.

Yvonet: Wees niet bezorgd,
Ik zal ze graag voor U losmaken,
Indien Ge dat wilt.

Perceval: Snel dan, treuzel niet en geef ze dadelijk !

Yvonet: Ontdoe U van Uw kleren.

Perceval: Hoe nu ? Dat is toch al te mal !
Hoe kan ik nu deze goede, grove kleren,
Die mijn moeder pas voor mij heeft gemaakt,
Verwisselen voor deze zachte en dunne van de ridder ?!
Vervloekt de onnozele, die het goede ruilt
Tegen dat wat niet deugt !
Geef mij alleen de wapens en het pantserhemd,
De helm over mijn mooie muts.
(Yvonet helpt hem met alles)

Perceval: (gezeten op de rug van het paard van de rode ridder)
Vriend, neem mijn jachtpaard als je wilt;
Het is een heel goed ros;
Ik heb het niet meer nodig.
Breng de koning zijn beker terug
En groet hem van mij.

Zeg de geslagen jonkvrouw,
Dat ik de smaad, haar aangedaan door Guy,
Zal wreken voor ik sterf.

Yvonet: Die boodschap zal ik gaarne voor U doen.
Dat God U moge behoeden op al Uw wegen.
(Perceval af)

(het doek gaat open; de ridderzaal, als boven)

Yvonet: Verblijd U, Heer, de ridder die hier was
Zend U Uw gouden kelk terug.

Koning Arthur: Over welke ridder hebt Gij het ?

Yvonet: De jonker die zojuist vertrok.

Koning Arthur: Bedoelt Ge de knaap uit Wales,
Die om de rode rusting vroeg van hem,
Die zoveel schande ons heeft aangedaan ?

Yvonet: Welzeker, Heer, over hem spreek ik.

Koning Arthur: En hoe verkreeg hij wel de beker ?
Gaf de ander hem uit vrije wil ?

Yvonet: Integendeel, de knaap heeft hem
Het met de dood laten bekopen.

Koning Arthur: Hoe ging dat in z'n werk, mijn vriend ?

Yvonet: Heer, ik weet het niet.
Slechts zag ik, dat de ridder met zijn lans naar hem sloeg.
Doch ijlings en in woede stond de knaap weer op
En wierp een spies in 't oog der trotse ridder,
Welke terstond ter aarde viel.

Koning Arthur: Oh Guy, zie nu het kwaad dat Gij hebt aangericht.
Uw scherpe tong heeft mij de knaap ontnomen,
Die ons vandaag zo'n grote dienst bewees !

Yvonet: Heer, Oók meldt U de jonker nog,
Dat hij - indien de tijd hem wordt vergund -
De jonkvrouw die geslagen werd zal wreken.

Nar: (springt vrolijk overeind)
Heer koning, bij mijn trouw,
Nú zult U avonturen gaan beleven,
Want gēven kan ik U wel de verzekering,
Dat Guy dit alles dúúr nog komt te staan!
Eér veertig dagen zijn verstreken,
Zal de ánder Guy de rechterarm breken
En wél tussen oksel en elleboog.
Een half jaar zal hij hem in doeken moeten dragen.
Zó zal wellicht een einde komen aan zijn plagen !

Guy: (staat woedend op en wil de nar te lijf gaan, maar hij wordt door
de andere ridders op zijn zetel neergedrukt)

Koning Arthur: Wée ! Guy, Gij hebt mij zéér vertoornd !
De jonker had een wáárdig ridder kunnen worden,
Indien iemand hem hier had onderricht.
Nu kent hij niet gebruik van schild en lans;
Zijn zwaard kan hij niet uit de schede trekken,
Want dwaas en dom is hij nog, een onnozele gans.
En wordt zijn paard begeerd door de één of andere vazal,
Dan brèngt deze hem ongetwijfeld licht ten val. (doek)

5e tafereel: GORNEMANT VAN GORHAUT (voor het doek) *muziek*

(Perceval komt bij een burcht aan; een oude edelman komt hem tegemoet)

Perceval: God groete U, Heer;
Dit leerde mij mijn moeder.

Gornemant: God zegene U, m'n broeder,
Doch zeg mij: waar komt Gij vandaan ?

Perceval: Bij koning Arthurs hof
Verwierf ik paard en wapens,
Veroverd op een ridder,
Die ik bijten deed in 't stof.

Gornemant: Wel, wel, dat is niet mis !
Wat kunt Gij met dit ros
En met die wapens doen ?

Perceval: Ik rijd er op en neer mee over wegen,
Gelijk ik met mijn oude jachtpaard deed,
Waar ik bij moeders huis op ben gestegen.
Die wapens kan ik heel goed aan- en afdoen;
Een schildknaap heeft het handig mij geleerd.

Gornemant: Voorwaar, dat kan ik zeker goed waarderen !
Doch meld mij nog de redenen van Uw komst.

Perceval: Heer, mijn moeder leerde mij,
Dat ik naar edellieden gaan moest,
Om mij door hen te laten onderwijzen.
En ook, dat ik geloven moest,
Wat zij mij zouden zeggen;
Daarom verzoek ik U om onderdak.

Gornemant: Gezegend is Uw moeder om die daad,
Want zeker vindt Gij daarbij heel veel baat;
En onderdak zal ik U gaarne geven.
Ik wil U als een ridder leren leven;
Vertrouw mijn raad en die Uw moeder gaf.

Perceval: Bij mijn trouw, dat zal ik doen.

Gornemant: Stijg dan af !

(Perceval stijgt af; de edelman neemt zijn plaats in)

Gornemant: Vriend, leer van mij Uw wapens te hanteren:
Let op, hoe men de lans moet dragen,
Het paard de sporen geeft en het weer intoomt.

(Hij doet het voor en komt met opgeheven lans weer terug)

Vriend, wilt Gij dit ook zo kunnen,
Laat dan eens zien, want oefening baart kunst.

Bedenk, dat liefde, moeite en volharding
Bij ieder werk een eerst vereiste is.
En straf noch schande zijn Uw deel,
Als Gij het nog niet kunt.

(Perceval stijgt op, en blijkt zeer bedreven)

Perceval: Wat vind Gij, Heer, deed ik het even goed ?
Gelooft Gij dat dit handwerk bij mij past ?

Gornemant: Mijn beste vriend, wanneer het U ter harte gaat,
Dan zult Gij zeker wel dit ridderwerk verstaan;
Ik raad U: twijfel daar vooral niet aan.
Zeg mij, wat doet Gij, als een ridder naar U slaat ?

Perceval: Ik zou hem terugslaan !

Gornemant: En indien Uw lans het nu begaf ?

Perceval: Dan rest mij niets, dan met gebalde vuisten er op af !

Gornemant: In géén geval moogt Gij dat doen, mijn vriend !

Perceval: Wat raad Gij dan ?

Gornemant: Ga hem dan schermend met Uw zwaard te lijf.

Perceval: Daarvan weet niemand zoveel af als ik,
Want, bij mijn trouw, het schermen heb ik
Bij mijn moeder reeds geleerd.

Gornemant: Al goed, dan gaan we nu naar Uw verblijf.

Perceval: Heer, vragen moet ik eerst nog naar Uw naam,
Alvorens in Uw huis te mogen toeven,
Want zo leerde het mijn moeder.

Gornemant: Vriend 't is goed dat Gij niet iedereen vertrouwt;
Mijn naam is echter Gornemant van Gorhaut.

Gaarne wil ik U verzoeken hier te wonen,
Om U de kneepjes van het ridderschap te tonen.

Perceval: Mijn goede Heer, eerst wil ik nog gaan zoeken
Mijn moeder, om haar éénmaal weer te zien.
Want bij het afscheid zag ik hoe zij van verdriet
Ter aarde viel omdat ik haar verliet.
Zo weet ik niet of zij nog leeft of vond de dood.
Daarom verlaat ik U bij 't eerste morgenrood.

Gornemant: Het zij zo, doch wil ik er gaarne nog op wijzen,
Dat deze kleding niet een ridder waardig is;
Ik geef U andere; trek ze aan op mijn gezag,
Waarna ik U verleen de ridderslag. . . . (P. doet kleding aan).
Ook wil ik verder nog gewagen,
Hoe U zich als een ridder moet gedragen.
Kom steeds te hulp de man of vrouw in nood;
En als een ridder in 't gevecht U om genade smeekt,
Zo bid ik U, dat Gij hem niet met opzet doodt.
Spreek niet teveel, bedwing nieuwsgierigheid,
Daar 't vele vragen nimmer tot het goede leidt.
Iets anders wil ik ook nog onderrichten:
Hoe Gij Uw ziel in 't leven moet verlichten.
Betreedt met vreugde kathedraal of kerk,
Dank steeds de Heer en vraag Hem om Zijn hulp bij 't werk.

Perceval: Gezegend zijt Gij meester door de Heer,
Want ook mijn moeder onderwees mij deze leer.

Gornemant: Zeg nu om mijnentwille nooit meer, dat Uw moeder
U onderrichtte en U steeds terzijde stond.

Perceval: Zeg Meester mij, wat ik dan zeggen zal.

Gornemant: Beroep U voortaan steeds op de vazal,
Die U de ridderslag en sporen hier verleende.
Zeg steeds, dat hij U heeft geleerd en raad gegeven.

Perceval: Zo wil ik doen Heer, heel mijn verdere leven !
(P. knielt voor het ontvangen van de ridderslag)

Gornemant: Ga dan met God; bedenk dat met dit zwaard

Gij toetreedt tot de hoogste orde hier op aard (beide af)

6e tafereel: BLANCHEFLEUR   muziek

(voor het doek)

Perceval: Over velden en door bossen
Rijd ik eenzaam met mijn paard.
Door rivieren moet ik waden,
Zoekend naar vertrouwde paden,
Wachtend op de blijde dag
Dat ik moeder vinden mag.

Kale landen, water, zee,
Nergens zie ik grazend vee.
Vóór mij rijst een burcht van steen;
Snel begeef ik mij er heen.
Roepen zal ik, dat men het hoort,
En hier open doet de poort.....

Ridders, opent hier de poort
Want ik kan niet langer voort !

Jonkvrouw: Wie roept daar met luide stem ?

Perceval: Lieve jonkvrouw, 'k ben een ridder
Die U smeekt om onderdak.
Moe ben ik van 't lange reizen
En vergaan is alle lust;
Voor de nacht vraag ik om rust.

Jonkvrouw: Heer, wij staan U dit graag toe,
(kijkt door   Maar dankbaar zult Gij ons niet zijn.
spleet doek)

Poorter: Treedt binnen Heer;   (het doek gaat open)
Wij brengen U bij onze jonkvrouw.

(Hij leidt Perceval een vertrek binnen en voert zijn paard weg. Perceval staat een ogenblik alleen; dan treedt Blanchefleur met twee ridders op hem toe)

Blanchefleur: Lieve Heer, het onderdak dat wij U bieden
Zal zéker niet zo zijn als het een edelman wel past.
Vergun mij echter nog te zwijgen van de nood
Die op ons allen hier drukt als een zware last.
Wellicht mocht Gij wel denken dat met opzet
Dit U verteld werd, om weer snel van hier te gaan.
Indien Gij het belieft,
Weest onze gast voor deze nacht.
God zal ik bidden, dat Gij morgen betere woning vindt.

(zij zetten zich aan de tafel; er wordt hen een karig maal voorgezet; zij eten;
daarna blijven ze rechtop naast elkaar zitten)

Ridder 1: Ik ben wel hoogst verwonderd !
Zou deze ridder stom geboren zijn,
Daar hij geen woorden tot de jonkvrouw spreekt ?

Ridder 2: Dat zou wel droevig zijn,
Want nooit zag ik een schoner ridder
Naast zo'n schone jonkvrouw zitten.

Ridder 3: Zijn houding is zo statig naast de jonkvrouw.

Ridder 1: En zij naast hem; zij passen goed bijeen !
Het is, of God hen voor elkaar geschapen heeft.

Ridder 2: Ach, hopelijk zijn zij niet beiden stom geworden !

(de drie ridders af)

Blanchefleur: (na enige tijd stilte)
Heer, vergun mij U een vraag te stellen.
Zeg mij, waar kwam U vandaag vandaan ?

Perceval: Jonkvrouwe, een edelman bood mij zijn gastvrijheid,
Wiens naam luidt Gornemant van Gorhaut.

Blanchefleur: Ha, m'n vriend, Uw woorden zijn zeer schoon !
En ook hebt Gij wel zéér hoofs hier gesproken.
Gij noemt terecht hem edelman,
Want edel is hij, dàt kan ik bevestigen !

Weet wel, dat ik zijn nicht ben,
Maar lang heb ik hem niet gezien.
Machtig, goed en rijk, ook nobel en zachtaardig,
Ontving hij U heel blij en ongetwijfeld waardig.
Ach, node mis ik wel zijn sterke hand,
Want onze burcht is zwak en slecht bemand.

(tot een binnenkomende ridder)

Maak alles nu gereed hier voor de nacht,
Zodat mijn vriend de zoete slaap mag vinden.
Zet dan de wakkerste der mannen hier op wacht,
Opdat geen onheil ons mag overkomen.

(tot Perceval)

Ik wens U wel een goede nacht, m'n vriend. (af naar links)

(Perceval maakt een gebaar; af naar rechts; de ridders maken de slaapstede van Perceval gereed; kaarsen; als de ridders weer weg zijn verschijnt Perceval in wit gewaad en gaat op het bed liggen. Als hij ^{muziek} ingeslapen is verschijnt Blanchefleur met kaars; zij woent knielend bij het hoofdeinde van het bed)

Perceval: (wordt wakker, gaat overeind zitten en neemt haar bij de hand)

Wat wenst Gij schone vrouwe,
Wat is het dat U hier bracht ?

Blanchefleur: Genade edele ridder,
Ik smEEK U bij mijn eer en trouw:
Wil mij er niet om minachten,
Dat ik hier zó voor U verschijn.
Want ach, geen levend wezen hier op aarde
Trefft zulk een diepe smart als mij.
Nu knaagt verdriet zó aan mijn ziel,
Dat ik niet langer leven wil
Dan deze nacht.
Niets is er meer dat mij verblijden kan.
Zo rest mij slechts de dood, die ik mijzelf toebreng.

300 dappere ridders vormden ^{eens} de kracht van deze burcht;
Slechts 50 zijn mij nog gebleven in de nood;
De anderen nam Clamadeu mijn vijand reeds gevangen:
Zij zullen sterven of zij vonden reeds de dood.
Want vele nobelen zijn voor mijn eer gestorven,
Zodat ik dus terecht diep ben bedroefd.
De mondvoorraad is vrijwel uitgeput:
Wij worden uitgehongerd en de burcht zal spoedig vallen.
Ons treft het lot te worden Clamadeu's vazallen.
Hij eist mij op, begeert mij tot zijn vrouw;
Hem echter wil ik nimmer geven trouw.
Zo zal ik morgen van het leven mij beroven:
Slechts wil ik hem mijn dode lijk beloven.

Dit had ik U te zeggen; nu zal ik weer gaan,
U verder laten rusten.

Perceval: Lieve vriendin, toon toch vanacht een blij gelaat.
Vat moed en ween niet langer, doch kom naast mij liggen.
Ga niet meer van mij weg. Vertrouw op God,
Want Hij zal, als het Hem behaagt,
U morgen beter doen, dan Gij mij hebt gezegd.

(zij gaat naast hem liggen; hij kust haar op het voorhoofd)
(zij slapen; korte stilte; het wordt licht; een klokje luidt)
-muziek-

Blanchefleur: (ontwaakt en staat op; dooft de kaarsen en verlaat het vertrek)

Perceval: (ontwaakt en verlaat het vertrek naar rechts; de vier ridders nemen het bed af en de kaarsen weg)

Perceval en Blanchefleur (verschijnen tegelijkertijd van beide kanten)

Blanchefleur: Heer, God schenke U een goede dag,
Want zeker zult Gij wel niet langer willen toeven,
Dit zou U slecht bekomen; mij zal het niet bedroeven,
Want als Uw heengaan mij bezwaarde
Zou dat toch niet beleefd zijn.
Wij hebben U hier weinig eer en goeds bereid;
Daarom hoop ik, dat men U heden met een beter onderdak verblijdt.

Perceval: Schone vrouwe, vandaag zoek ik geen ander logement.
Als God het wil breng ik eerst vrede in Uw land;
Indien ik overwin vraag ik Uw liefde als onderpand;
Een andere beloning eis ik niet.

Blanchefleur: Gij vraagt mij, lieve vriend iets zeer gerings,
Doch als ik weiger kunt Gij hoogmoed mij verwijten.
Daarom mag ik het U niet weigeren.
Zeg niet, dat Gij nu voor mij sterven wilt,
Want dat zou veel te jammer zijn.
Uw lichaam is beslist nog niet volgroeid,
Om met zo'n sterk en machtig ridder als daar buiten
Te kunnen strijden om een vete te beslechten.

Perceval: Dat staat nog te bezien, de dag is nog niet om.

Blanchefleur: Mijn lieve vriend, ik wil U niet bezwaren;
Het Kruis der Waarheid waar Gods Zoon aan leed,
Dat mag U wel behoeden voor gevaren,
Voor nederlagen en gevangenschap;
Het moge U ook ongeschonden brengen
Ter plaatse waar Gij U verkwikt, gelukkig voelt.

Perceval: (stijgt gewapend te paard en verlaat de burcht; doek)

(Voor het doek)

Clamadeu: Wie zendt U hierheen jonker ?
Zeg mij de reden van Uw komst !
Komt Gij om vrede hier te sluiten of te strijden ?

Perceval: Niet ik doch Gij zult hier eerst antwoord geven !
Wat komt Gij in dit land doen; zeg dat eerst !
Waartoe zijn ridders hier gedood, het land verwoest ?

Clamadeu: Vandaag zal mij de burcht worden gegeven;
De donjon is te lang in stand gebleven !
Ook zal de jonkvrouw mij nu moeten volgen.

Perceval: Vervloekt wat Gij daar zegt ! Ik ben verbolgen.
Neem dit onmiddellijk terug of 't komt U duur te staan !

Clamadou: Deze dienst wil ik U naar beste krachten bewijzen Heer ! (af)

(het doek gaat open; Perceval betreedt de burcht; de ridders en de jonkvrouw komen hem tegemoet)

Blanchefleur: Gezegend zijt Gij heer, voor deze overwinning !
Mijn hart jubelt en stroomt over van geluk.
Nu hoop ik, dat Gij wel bij ons zult willen blijven;
Mijn land en ik zijn nu geheel Uw eigendom.

Perceval: Ach lieve jonkvrouw, zwaar weegt mij het plan
Dat ik U moet ontvouwen.
Graag zou ik hier bij U zijn,
Daar kunt Gij op vertrouwen.
Toch moet ik eerst mijn moeder zoeken gaan;
Wellicht is zij reeds dood, maar als zij leeft,
Wil ik haar tot U voeren en Uw ridder zijn.

Blanchefleur: En als zij is gestorven ?

Perceval: Ook dan zal ik ten spoedigst wederkeren !

Blanchefleur: (weent tegen zijn schouder)

Perceval: Lieve vriendin, wil toch niet wenen bij dit scheiden,
Want onze zielen kunnen op de toekomst zich verblijden.
Vaarwel vriendin !

Blanchefleur: Adieu, mijn ridder ! (doek)

muziek

7e tafereel: IN DE GRAALBURCHT

(Voor het doek)

(Perceval komt van rechts op)

Perceval: Waterstromen scheiden mij
Van het land van mijn geboorte.
Hoe vind ik nu een weg terug,
Want nergens zie ik hier een brug.
Zou deze zich hier trots verheffen,
Dan zou ik zeker ginds mijn moeder treffen,
Als zij tenminste nog in leven is.
.....
Doch daar zie ik twee mannen in een boot,
Wellicht dat dit mijn kansen toch vergroot !

(het bootje met de mannen verschijnt links - vóór; de voorste man werpt zijn
hengel uit)

Gij vissers, wilt mij bijstaan in mijn nood:
Ik zoek een brug, want mijn verlangen is heel groot
Om naar de overzijde ginds te gaan.

Visser-Koning: Mijn vriend, ik bid U, laat toch varen deze waan,
Want nergens is de wilde stroom doorwaadbaar,
Noch zult Gij brug of veer stroomop of - afwaarts vinden.
Mijn eigen boot is zéker ook te klein
Om U met paard en wapens veilig ginds te brengen.

Perceval: Zeg mij dan om Godswil waar ik onderdak kan vinden !

Visser-Koning: Dàt, èn iets ànders zult Gij zéker nodig hebben:
Ik zèlf zal U logies verschaffen voor de nacht.
Klim maar omhoog door die bres daar in de rots;
Als Gij dan boven zijt, ziet Gij vóór U de woning
Van hèm die men hier noemt de Visser-Koning.

(het bootje verdwijnt weer; Perceval rechts af)

(het doek gaat open: de tempel in de burcht; de Visser-Koning op een rustbank;
buis klokken
voor hem een tafeltje; aan de zijkant knapen. Perceval, zonder wapens, maar
gehuld in een rode mantel, wordt binnen gebracht.)

Visser-Koning: Vriend, heb geen zorgen over mij
Omdat ik U niet stáánde hier verwelkom,
Want daartoe ben ik niet geheel en al in staat.

Perceval: Ach Heer, zwijg stil, ik voel mij niet gekwetst,
Zo waarlijk God mij vreugde en gezondheid schenken mag !

Visser-Koning: Vriend, treed toch nader en neem plaats naast mij;
Wees niet ontzet over mijn vreselijke kwaal.

(Perceval gaat op de rand van het rustbed zitten)

Waar zijt Gij heden wel vandaan gekomen, vriend ?

Perceval: Vanmorgen ging ik weg van Beaurepaire,
Zó heet de burcht waar ik de nacht door bracht.

Visser-Koning: Dan hebt Gij wel een lange dag gemaakt,
Want zéker zijt Gij wel vertrokken éér de wachter
Bij het aanbreken der dageraad de horen blies.

Perceval: Ach nee, het klokje van de metten had geluid,
Dat kan ik U oprecht verzekeren.

(een schildknaap brengt het kostbare zwaard)

Schildknaap: Uw nicht, Sire, de schone, blonde jonkvrouw,
zendt U dit edele geschenk.
Nimmer voorheen zag U een zwaard zó juist van maat
En toch zó licht van gewicht !
Mijn meesteres zal het verheugen,
Als Gij het geeft aan hem die het met ere draagt.
Hij die het smeedde, maakte er slechts drie
En voor hij sterft zal hij er geen meer smeden.

Visser-Koning: (trekt het half uit de schede en leest:)

Gemaakt is dit van 't edelste metaal
En wel zodanig, dat geen mens het ooit kan breken,
Behalve bij een zéér bepaald gevaar,
Dat niemand kent dan wie 't gesmeed heeft en gehard.

(tot Perceval:) Voor U, mijn broeder, is dit zwaard bestemd;
Ik schenk het U, doch gordt het aan
En trek het uit de schede.

(Perceval doet dit staande)

Perceval: Ik dank U Sire, voor dit kostelijk geschenk,
Het zal mijn woord en daad bekrachtigen
En dienen op mijn wenk.

(tot de schildknaap)

Wilt Gij het bij mijn wapenrusting goed bewaren !

Schildknaap: (maakt een buiging en neemt het zwaard weer in ontvangst)

(Perceval gaat weer naast de Visser-Koning zitten)

Visser-Koning: (tot enkele knapen)
Breng water, doeken, en dek ook de tafel,
Opdat mijn gast zijn honger stillen kan.

(enkele knapen en jonkvrouwen verzorgen dit)
(terwijl zij eten komt de lansdrager schrijdend langs, van rechts)

Perceval: (tot zichzelf)

Welk wonder mag ik hier aanschouwen ?
Een bloeddruppel welt uit de blanke lans.
Tòch zal ik zwijgen en de vraag niet stellen,
Want leerde mij dit niet mijn meester Gornemant ?

(twee knapen met kandelaars; daar achter de graaldraagster, van rechts)

Hoe schoon zijn deze knapen in hun wit gewaad;
Hun licht verspreidt zich door de ganse zaal.....
Doch schoner nog is daar die jonkvrouw in brokaat;
Het licht dat zij hier brengt straalt uit een graal.
Wie zij met deze graal bedient durf ik nog niet te vragen;
Het zou mijn meester Gornemant van Gorhaut niet behagen.

Visser-Koning: Vriend, tast toch toe,
Er is genoeg van deze uitgelezen spijzen.
De wijn is licht en helder en smaakt zoet.

Perceval: (drinkt)
Ja, zeker is hij minstens even goed,
Als aan het hof van graaf of koning wordt geschonken.
Maar ook de reebout is mij goed bevallen, het brood
En ook die kostelijke vruchten.
Dadels, vijgen en muskaatnoten,
Ook kruidnagelen, granaatappels en likkepot tot slot.
Ik dank U wel voor heel dit vorstelijke maal.

Visser-Koning: Vriend, het is nu tijd geworden om naar bed te gaan;
Laat het U niet mishagen, dat ik mij ter ruste begeef
In mijn vertrek daarginds.

Ik heb geen kracht meer in mijn lichaam, daarom draagt men mi.
Indien Gij wilt kunt Gij U hier te slapen leggen.
(hij wordt door twee ridders overeind geholpen en ondersteund)

Perceval: (gaat op de rug liggen op het rustbed)

(De graaldraagster verschijnt weer, daarna de dragers van de kandelaars,
dan de twee ridders met de Visser-Koning, daarna twee jonkvrouwen, dan de
lansdrager en tot slot de schildknaap, die het graalszwaard op de borst van
Perceval legt.)

Zingen: De Paassequentia "Victimae paschali laudes"

(Vanaf: Surrexit Christus spes mēa: praecedet suos in Galilaea
begeeft de processie zich naar de uitgang van de zaal.
Perceval blijft op het rustbed achter. Na het lied wordt het
licht. Perceval ontwaakt en kijkt verbaasd om zich heen. Hij
loopt door de tempel en kijkt naar links en rechts. Hij gordt
het zwaard om en verlaat de tempel)

-doek-

Theo Wolvekamp
Alphen a.d.Rijn
Palmpasen 1989

37